

Frivri och bröllop

För i tiden var det ofta "bänman-
na" som förmedlade bekantskaper mellan
pojkar och flickor. Bänman kallades den
som gick till flickans föräldrar för
att framföra frivriet från en pojke.
Det var mycket vanligt att flickorna
gifts sig med pojkar från den egna
byn. Därför var det inte så konstigt att
när en bänman tävfrån Kvinnestad gick
till Karlaby för att fräa flickans far frögade:
"Ar det ingen tös i hans egen by som
vill ha honom"? "Säg till pögen att han
får njäta honom hit så vi får titta
på honom hur han tar sig ut."

Det berättas att vid en tillfälle så
någonen frist till en flicka i de "syndre

Luf. H.

2
"Lysarna" flitans bröder en tid efter böns-
mannens besök reste upp till grans paj-
kens hem för att se hur gästen såg ut.
Man visade oss det stundade besöket
och det putsat och fint i varje krok. Takten
var nytäckta, och väggarna nybakade.
Sitt maskineri och redskap stod fint upp-
ställt på en klörrvall strax vid inkörs-
porten. Och inre i stuglängan var det
putsat och fint, och de besökande märkte
ju att det var välbestämt både ute och
inne. Efter en tid gjorde pajken och
hans far liknande besök i flitans hem.
Det var första gången pajken och flitan
träffades, fast Lysarna inte låg långt från
varandra. Efter en tid stod bröllopet.

Bönmannen brukade för sin be-
svär få lite såd till sina käns, eller

allt tinnu ein þau stummar. Þótt hún hléi þau
fyrstað ljúðin þá bráttlingur þess þau þau.
Í allmátt þau þess menn þau stöð sig
sáðant uppdrag, nýgum einstaka gæm
þeimur, þau þau "dúttu þau ein snæka"
Þessum minni sáðhilt ein man þau
þau sáðhilt áulitad þessum. Þau þess
þess þess "Þess þess". Þess ein þess þess
þess ein "þess" þess mánga þess ein
þau þess þess þess. Þess þess þau
þessum þess "þess" þess ein þess
þess þess "þess" þess ein þess
þess, þess þess þess þess þess med man-
þess, þess þess þess.

Þessum minni þau þess þess þess "þess"
þess þess þess, d. v. r. Þessum
þess þess ein þess. Þessum þess
þess þess uppþessing (þessum) minni þess.

"Seu fick kamning med tider". Den mora
om en gång till sin lön som vägrade gifta
sig med en gammal rik munkarl. "Gårk
ja" hans korta lön och hans många pengar.
När följande iungävar gav fästmannen
gäver till hela familjen, ofta klädespersedlar,
mörsa till en blivande svärfader, silbe-
chal till svärmor och till fästmän. Fäst-
män fick ofta också psalmbek i fint band,
och andra mera praktiska saker såsom vackert
målat chäkttrå, klapptrå o.s.v. Hon i sin
tid gav fästmannen strumpor och vantar
i fin måstrikstichning, nadsduk i vitbroderi
och fint utsydd stjorta (bragd mausthjoela)
utskärsömm o.s.v. I slutet av 1800-talet
var det mycket så många fästmannen
bleckredja förfärdigad av en lock av fäst-
mäns hår. I slutet fanns en kveima som

hollades delkullan och han tillverkade
sådana hårbeten

Det skulle ha varit också omnämnas att
börnmodern när han var ute på friarsträt
gav upplysning att hur stor bevingsten
skulle bli när han från sin uppfostran
tillböda till flott pajkens får. Han hade
fått veta hur många tårter kor och får
flidan skulle föra med sig i bost, litasä
hur många kistor med haust värnad, limm
säng - och gäseghäder han hade.

Många månader i förväg rustades
att till bröllopet. Han med sedan om-
kring och bjöd till stora stora fest.
Brudgummen, bror och syster ställning
effärdesde bjöd mig till brudgummen
slätt och en anhäng till bruden an-
säger inbjuden till brudens slätt, och

6.
till rummet och grannar. Präst och blackare
var alltid med på bröllopsmiddagen.

Kalaset varade i flera dagar.

Och så var till kyrkan, med förs och långa
bröllopsföljet, föräldrar. De med präst i
förväg till kyrkan och budade prästen och
nu var brudföljet i autogavde. Sedan för
de tiobata med talsmin från prästen till
brudparet och de var välkomna till kyrkan.
Efter vigseln upprepades Renna Ceremoni
och föräldrarna sprängde i väg på sina
hjärtan till bröllopsgästerna för att buda att
brudföljet nu var på väg hem, och också
tiobata med en talsmin till brudparet
och gästbuden var tiobata och alla var
välkomna. Förs brudparet ^{och} också yd
män. Innan man begav sig hem ifrån och
till kyrkan spelade Renna en låt för varje

skjuts som kört ut genom gårdsporten.

För varje snaps bäck togs med middagens upslags också en lät. Ofta var köns-
mannen "traktör" på befallsmiddagen.

Förstarna hade förming med sig och
Reina bestod av mjölk, smör, risgryns-
gröt som var så rådd, (så mycket gryn
i den) att den kunde skäras. Det ansågs
nämligen att välstånd. Sedan gröt kallades
"närugröt". Förmingsfatet var utrustat
i en fint broderad duk som kallades
förmingsduk. Man tävlade att vara som
hade den finaste och godaste förmingen
med sig. Omkring selskapet förvarn
Reina sed att ha förmingsmat med.
Men inte helt, man hade nämligen med
sig som gäva en stor fin sockerkaka
vilket något citroner senare ersattes

ACC. N:R M. 11738:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med förtä. Förnämlig förning var speci-
kaka vilket ännu förkunnar att man
ger som present.

Man dansade alltid på bröllops-
till musik av fiol eller klavimå. Och
så kllt man packkar, och de yngsta kllt
paukkar. (Paukkar förkunnar även ibland
de yngsta någon gång vid begravnings-
middag.)

Sådan bröllopsdag var det även
många gånger. Så flyttade man brudens
bengift till hennes nya hem. Gästerna
hjälpte till härmed. Ju längre tiden med
flyttars var desto ståtligare och förnä-
mare var det. Flyttgäster hölls nu i de
nya hemmet, och sedan fastsatte man till
bröllopsgårderna för att kalas vidare. Man
hadde ju stora mängder med "färske" mat

ACC. NR M. 11738:9.

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som skulle ätas upp. Ibland fick
prästen en bra bit stek med sig hem.
En särskild förändring i klädstyck-
ten föreskras för kvinnan efter gifte-
målet. Bl. a. skulle hon inte bära
lock, utan klut på huvudet.